

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાતની વડી અદાલતમાં

સિવિલ રિવિઝન એપિલેકેશન નં. ૮૩/૨૦૧૭

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી બેલા એમ. ત્રિવેદી

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	

=====

મહીપતભાઈ રામાભાઈ ઠાકોર....અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

સ્વ. વિનુભાઈ શામળભાઈ ઠાકરડા અને ૩.... સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફે એડવોકેટ શ્રી જીગર એમ. પટેલ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી બેલા એમ. ત્રિવેદી

તારીખ: ૨૦/૦૨/૨૦૧૭

મૌખિક હુકમ

૧. પડકારવામાં આવેલ હુકમ એ ૧૨ માં એડિશનલ સિવિલ જજ અને જે.એમ.એફ.સી., વડોદરા (જેમને હવે પછી "ટ્રાયલ કોર્ટ" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) દ્વારા રેગ્યુલર સિવિલ સૂટ નં. ૧૦૪૨/૨૦૧૫ માં આંક ૧૪ નીચે પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૨.૧૨.૨૦૧૬ નો હુકમ છે, જેના દ્વારા ટ્રાયલ કોર્ટે સીપીસી ના ઓર્ડર VII રૂલ ૧૧ હેઠળ પ્લેઈન્ટ રદ કરવાની માગણી કરતી અરજદાર (મૂળ પ્રતિવાદી નં. ૪) દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી ફગાવી દીધી છે.

૨. વિદ્વાન વકીલ શ્રી જીગર પટેલ દ્વારા એવી રજૂઆત કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે કે સામાવાળા વાદીઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલો દાવો લિમિટેશનના કાયદાથી બાદશાહત પામેલ છે, અને પ્લેઈન્ટમાં દાવાનું કોઈ કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી. એઆઈઆર ૨૦૧૫ એસસી ૨૩૦૧ માં રિપોર્ટ થયેલ ફ્લેટ્સ એન્ડ કંપની અને અન્ય વિ. એલ. એમ. નાગપાલ અને અન્ય ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા અને ૨૦૧૩ (૧) જી.એલ.આર. ૫૧ માં રિપોર્ટ થયેલ કાનજીભાઈ ભગવાનજીભાઈ પટેલ વિ. નંદુબેન શામજીભાઈ સોરઠિયા પી.ઓ.એ. ધર્મેશ પી. ત્રિવેદી મારફતે ના કેસમાં આ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખતા, તેમણે રજૂઆત કરી કે જો દાવો પ્રત્યક્ષ રીતે લિમિટેશનના કાયદાથી બાદશાહત પામેલ હોય તો ઓર્ડર VII રૂલ ૧૧ ની કલમ (ડી) હેઠળ પ્લેઈન્ટ રદ કરી શકાય. શ્રી પટેલના જણાવ્યા મુજબ, સામાવાળા વાદીઓને વર્ષ ૨૦૧૦ માં વેચાણ દસ્તાવેજ રજીસ્ટર થયો તે તારીખથી સદર વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપ્યા અંગેનું ગૃહીત જ્ઞાન હતું અને દાવો વર્ષ ૨૦૧૫ માં દાખલ કરવામાં આવ્યો હોવાથી, દાવો પ્રત્યક્ષ રીતે લિમિટેશનના કાયદાથી બાદશાહત પામેલ હતો. તેમણે એ પણ રજૂઆત કરી હતી કે દાવાના કારણ અંગે પ્લેઈન્ટમાં કરવામાં આવેલા કથનો પણ અસ્પષ્ટ છે, અને તેથી પણ, ઓર્ડર VII રૂલ ૧૧ હેઠળ પ્લેઈન્ટ રદ કરવાપાત્ર છે.

૩. અરજદારના વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા પછી અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા વાદગ્રસ્ત હુકમમાંથી પસાર થયા પછી, એવું જણાય છે કે

સામાવાળા વાદીઓએ દાવાની મિલકતના વિભાજનની અને પ્રતિવાદી નં. ૧ થી ૩ દ્વારા પ્રતિવાદી નં. ૪ ની તરફમાં કરી આપવામાં આવેલ તારીખ ૧૬.૧૨.૨૦૧૦ નો રજીસ્ટર્ડ વેચાણ દસ્તાવેજ રદબાતલ અને શૂન્ય હતો તે અસરના જાહેરનામાની માગણી કરતો દાવો દાખલ કરેલ છે, કારણ કે દાવાની મિલકત વેચતા પહેલા વાદીઓ, જેઓ દાવાની મિલકતના સહ-માલિકો પણ હતા, તેમની કોઈ સંમતિ લેવામાં આવી ન હતી. હાલના અરજદાર, જેઓ દાવામાં મૂળ પ્રતિવાદી નં. ૪ છે, તેમણે મુખ્યત્વે એવા કારણોસર ઓર્ડર VII, રૂલ ૧૧ હેઠળ પ્લેઈન્ટ રદ કરવા માટે આંક ૧૪ ની અરજી દાખલ કરી હતી કે દાવો લિમિટેશનના કાયદાથી બાદશાહત પામેલ હતો. સદર અરજી ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હોવાથી, હાલની અરજી સીપીસી ની કલમ ૧૧૫ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવી છે.

૪. એ બાબત નકારી શકાય નહીં કે ઓર્ડર VII, રૂલ ૧૧ ની કલમ (એ) હેઠળ પ્લેઈન્ટ રદ કરી શકાય જો પ્લેઈન્ટમાં દાવાનું કોઈ કારણ દર્શાવવામાં ન આવ્યું હોય, અને તેની કલમ (ડી) હેઠળ, જો પ્લેઈન્ટમાંના કથન પરથી દાવો કોઈ કાયદાથી બાદશાહત પામેલ જણાતો હોય. હાલના કેસમાં, સામાવાળા વાદીઓએ એવો આક્ષેપ કરીને દાવો દાખલ કર્યો છે કે દાવાની મિલકત પિતૃ-ઉપાર્જિત મિલકત હતી અને તેમાં તેમનો અવિભક્ત હિસ્સો હતો. વાદીઓના જણાવ્યા મુજબ, પ્રતિવાદી નં. ૧ થી ૩ એ તેમની જાણ અને સંમતિ વિના પ્રતિવાદી નં. ૪ ને દાવાની મિલકત વેચી દીધી હતી. પ્લેઈન્ટના ફકરા ૪ માં,

વાદીઓએ જણાવ્યું છે કે સદર વેચાણ અંગે જાણ થતાં જ તેમણે દાવો દાખલ કર્યો હતો. વાદીઓએ આ રીતે દાવાના કારણ અંગે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે, અને તેથી પ્લેઈન્ટમાં દાવાનું કોઈ કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું ન હતું તેમ કહી શકાય નહીં. એ વાત સાચી છે કે જો પ્લેઈન્ટના માત્ર ઔપચારિક નહીં પરંતુ અર્થપૂર્ણ વાંચન પર, તે સ્પષ્ટપણે કલેશકારી અને ગુણદોષ વિનાનો જણાય, જેમાં દાવો કરવાનો સ્પષ્ટ અધિકાર દર્શાવવામાં આવ્યો ન હોય, તો કોર્ટે ઓર્ડર VII રૂલ ૧૧, સીપીસી હેઠળ પોતાની સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ, જેમાં દર્શાવેલ કારણો સંતોષાતા હોવાની કાળજી રાખવી જોઈએ, અને જો ચતુર ડ્રાફ્ટિંગ દ્વારા દાવાના કારણનો ભ્રમ ઊભો કરવામાં આવ્યો હોય, તો એઆઈઆર ૧૯૭૭ એસસી ૨૪૨૧ માં રિપોર્ટ થયેલ ટી. અરિવંદંદમ વિ. ટી. વી. સત્યપાલ અને અન્ય ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યા મુજબ, કોર્ટે ઓર્ડર X સીપીસી હેઠળ પક્ષકારની ઝીણવટપૂર્વક તપાસ કરીને પ્રથમ સુનાવણી વખતે જ તેને પ્રાથમિક તબક્કે જ ડામી દેવો જોઈએ. જોકે, ઓર્ડર VII, રૂલ ૧૧ હેઠળની અરજીનો નિર્ણય કરતી વખતે, આક્ષેપો સાચા છે કે નહીં અથવા વાદીઓ દાવામાં સફળ થશે કે નહીં તે નિશ્ચિત કરવા માટે, કાયદા અને હકીકતના શંકાસ્પદ કે જટિલ પ્રશ્નમાં વિગતવાર તપાસ કરવા માટે કોર્ટ સક્ષમ નથી. (૨૦૦૪) ૯ એસસીસી ૫૧૨ માં રિપોર્ટ થયેલ લીવરપૂલ એન્ડ લંડન એસ. પી. એન્ડ આઈ. એસોસિએશન લિમિટેડ વિ. એમ. વી. સી સક્સેસ I અને અન્ય ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે:

"૧૪૬. એ વાત સાચી હોઈ શકે છે કે ઓર્ડર ૭ રૂલ ૧૧(એ) જોકે વાદી તરફે દાવાનું કારણ દર્શાવવામાં નિષ્ફળ જવા બદલ પ્લેઈન્ટ રદ કરવા કોર્ટને અધિકૃત કરે છે પરંતુ તેનો અર્થ એ નથી કે તેમાં કરવામાં આવેલા કથનો અથવા જે દસ્તાવેજ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તે દાવાનું કારણ દર્શાવતો હોવા છતાં, દાવામાં માગવામાં આવેલી રાહતો મેળવવાના હેતુ માટે તેમાં જણાવેલી હકીકતો સાબિત કરવા માટે આવા કથનો પૂરતા નથી તે કારણસર પ્લેઈન્ટ રદ કરવામાં આવશે. ..."

૫. હાલના કેસમાં, વાદીઓએ પ્લેઈન્ટના ફકરા ૪ માં દાવાના કારણ અંગે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હોવાથી, ઓર્ડર VII, રૂલ ૧૧ ની કલમ (એ) હેઠળ દાવો રદ કરી શકાય નહીં.

૬. જ્યાં સુધી ઓર્ડર VII, રૂલ ૧૧ ની કલમ (ડી) હેઠળ પ્લેઈન્ટ રદ કરવાનો સંબંધ છે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે પ્લેઈન્ટમાંનું કથન ઉમેરા કે બાદબાકી વિના દર્શાવતું હોવું જોઈએ કે તે કોઈ કાયદાથી બાદશાહત પામેલ છે. એઆઈઆર ૨૦૦૮ એસસી ૩૬૩ માં રિપોર્ટ થયેલ સી. નટરાજન વિ. આશિમ બાઈ અને અન્ય ના કેસમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે લિમિટેશનના કાયદાથી બાદશાહત પામેલ હોવાના કારણસર પ્લેઈન્ટ રદ કરી શકાય કે કેમ તે મુદ્દા પર વિચારણા કરતી વખતે, ફકરા ૭ અને ૮ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું: –

"૭. પ્લેઈન્ટ રદ કરવા માટેની અરજી દાખલ કરી શકાય જો પ્લેઈન્ટમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપોને તેનું અંકિત મૂલ્ય આપવામાં આવે અને તેની સંપૂર્ણતામાં સાચા માનવામાં આવે તો પણ તે કોઈ કાયદાથી બાદશાહત પામેલ જણાતા હોય. તેથી દાવો લિમિટેશનથી બાદશાહત પામેલ છે કે કેમ તે પ્રશ્ન દરેક કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર આધાર રાખશે. સદર હેતુ માટે, માત્ર પ્લેઈન્ટમાં કરવામાં આવેલા કથનો જ પ્રસ્તુત છે. આ તબક્કે, કોર્ટ બચાવપક્ષના કેસ પર વિચારણા કરવા માટે હકદાર રહેશે નહીં. {જુઓ પોપટ એન્ડ કોટેયા પ્રોપર્ટી વિ. સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા સ્ટોફ એસોસિએશન [(૨૦૦૫) ૭ એસસીસી ૫૧૦]}.

૮. લિમિટેશન એક્ટની એક કે બીજી જોગવાઈની લાગુ પડતી બાબત પોતે જ લિમિટેશન એક્ટ સાથે જોડાયેલ અનુસૂચિમાં સમાવિષ્ટ એક કે બીજા આર્ટિકલ હેઠળ દાવો બાદશાહત પામેલ છે કે કેમ તે પ્રશ્ન નક્કી કરવાના હેતુ માટે નિર્ણાયક બની શકે નહીં."

૭. (૨૦૦૬) ૫ એસસીસી ૬૫૮ માં રિપોર્ટ થયેલ બાલાસરિયા કન્સ્ટ્રક્શન (પી) લિમિટેડ વિ. હનુમાન સેવા ટ્રસ્ટ અને અન્ય ના સુપ્રીમ કોર્ટના અન્ય એક ચુકાદામાં, નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે: –

"પક્ષકારોના વકીલને સાંભળ્યા પછી, પ્લેઈન્ટ, સીપીસી ના ઓર્ડર VII રૂલ ૧૧(ડી) હેઠળની અરજી અને ટ્રાયલ કોર્ટ તથા હાઈકોર્ટના ચુકાદાઓમાંથી પસાર થયા પછી, અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે યોગ્ય પ્લીડિંગ્સ, લિમિટેશનના મુદ્દાનું ઘડતર અને પુરાવા લીધા વિના હાલના દાવાને લિમિટેશનથી બાદશાહત પામેલ તરીકે ફગાવી શકાય નહીં. લિમિટેશનનો પ્રશ્ન એ કાયદા અને હકીકતનો મિશ્ર પ્રશ્ન છે. હાલના કેસમાં પ્લેઈન્ટ વાંચતા જ પ્રત્યક્ષ રીતે એવું હોલ્ડ કરી શકાય નહીં કે દાવો સમયથી બાદશાહત પામેલ છે. ..."

૮. (૨૦૦૫) ૭ એસસીસી ૫૧૦ માં રિપોર્ટ થયેલ પોપટ એન્ડ કોટેયા પ્રોપર્ટી વિ. સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા સ્ટાફ એસોસિએશન ના કેસમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે અન્ય બાબતોની સાથે એવો અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે

"ઓર્ડર VII નો રૂલ ૧૧ પ્રતિવાદીને ગુણદોષ પર તેને પડકારવાના પોતાના અધિકારથી અલગ, દાવાની ટકવાપાત્રતાને જ પડકારવા માટે ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવેલો એક સ્વતંત્ર ઉપાય નિર્ધારિત કરે છે. કાયદો વાંધા ક્યા તબક્કે ઉપસ્થિત કરી શકાય તે અંગે કોઈ તબક્કે વિચારણા કરતો નથી, અને લેખિત કથન દાખલ કરવા અંગે પણ સ્પષ્ટ શબ્દોમાં જણાવતો નથી. તેના બદલે, 'શેલ' (Shall) શબ્દનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે જે સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે જ્યારે રૂલ ૧૧ ની ચાર કલમોમાં પૂરી પાડવામાં આવેલી કોઈ પણ ખામીથી

તે પ્રભાવિત થાય ત્યારે પ્રતિવાદીની મધ્યસ્થતા વિના પણ, પ્લેઇન્ટ રદ કરવાની તેની ફરજો બજાવવાની જવાબદારી કોર્ટ પર મૂકે છે. કોઇપણ સંજોગોમાં, રૂલ ૧૧ હેઠળ પ્લેઇન્ટ રદ કરવું એ વાદીઓને રૂલ ૧૩ ના સંદર્ભમાં નવો પ્લેઇન્ટ રજૂ કરવાથી અટકાવતું નથી."

૯. ઉપર દર્શાવેલ ફત્તેહજી એન્ડ કંપની અને અન્ય વિ. એલ. એમ. નાગપાલ અને અન્ય ના કેસમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે, કેસની હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને, એવા કારણસર ઓર્ડર VII, રૂલ ૧૧ હેઠળ પ્લેઇન્ટ રદ કરતા ટ્રાયલ કોર્ટના હુકમને બહાલ રાખ્યો હતો કે કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટેનો દાવો લિમિટેશન એક્ટના આર્ટિકલ ૫૪ હેઠળ લિમિટેશનથી પ્રત્યક્ષ રીતે બાદશાહત પામેલ હતો.

૧૦. ઉપરોક્ત કાનૂની સ્થિતિના પ્રકાશમાં, જો પ્લેઇન્ટમાં કરવામાં આવેલા કથનોનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવે, તો એવું જણાય છે કે જોકે પ્રશ્નાસ્પદ વેચાણ દસ્તાવેજ વર્ષ ૨૦૧૦ માં રજીસ્ટર થયો હતો અને દાવો વર્ષ ૨૦૧૫ માં દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, વાદીઓને સદર વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપ્યા અંગે ક્યારે જાણ થઈ તે પુરાવાનો વિષય રહેશે. પ્લેઇન્ટમાં કરવામાં આવેલા વિવરણ પરથી, એવું કહી શકાય નહીં કે દાવો લિમિટેશનના કાયદાથી બાદશાહત પામેલ હતો.

૧૧. બાબતને તે ઢ્રષ્ટિકોણથી જોતાં, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમમાં કોઈ ક્ષતિ ન હોવાથી, હાલની સિવિલ રિવિઝન એપ્લિકેશન ફગાવી દેવાને પાત્ર છે, અને તેથી પ્રારંભિક તબક્કે જ ફગાવી દેવામાં આવે છે.

(બેલા એમ. ત્રિવેદી, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.